

BRANDBRIEF RAVIJNJAAR – BEZUINIGINGEN GEMEENTEFONDS GEMEENTEN REGIO WES-BRABANT

Datum: 25 maart 2025
Onderwerp: Brandbrief gemeentefonds regio West-Brabant

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Als wethouders Financiën van de gemeenten in de regio West-Brabant wenden wij ons tot u met een dringende oproep betreffende de financiële toekomst van onze gemeenten. De aangekondigde bezuinigingen en de herstructurering van het gemeentefonds, met name het naderende 'ravijnjaar' 2026, baren ons grote zorgen.

De financiële druk zal op lange termijn leiden tot een ongekende verschraving van voorzieningen en de leefbaarheid in onze dorpen en steden ernstig aantasten. Wij kunnen dit simpelweg niet uitleggen aan onze inwoners en wij vragen u dan ook om niet akkoord te gaan met de voorgestelde bezuinigingen op het gemeentefonds.

De tekorten

Vanaf 2026 worden gemeenten geconfronteerd met een aanzienlijke vermindering van middelen. Volgens het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) ontstaat er in 2026 een gezamenlijk tekort van €3,9 miljard voor alle gemeenten, oplopend tot €6,2 miljard in 2028. Deze financiële tekorten dwingen gemeenten tot het maken van onmogelijke keuzes die direct invloed hebben op de leefbaarheid en voorzieningen in onze wijken.

Gemeenten krijgen structureel te weinig geld om de stijgende kosten door inflatie, vergrijzing en bevolkingsgroei op te vangen. Dit komt mede door een nieuw financieringssysteem voor inflatiecompensatie, gebaseerd op ramingen van het Centraal Planbureau (CPB). Het CPB heeft de inflatie de afgelopen zeven jaar te laag ingeschat, waardoor gemeenten jaarlijks €400 miljoen te weinig ontvangen. Hierdoor wordt de financiële druk op gemeenten steeds groter en blijven tekorten oplopen.

Lokale gevolgen

De aangekondigde bezuinigingen raken niet alleen de gemeentelijke begroting, maar hebben ook directe gevolgen op wijkniveau. Zo zullen investeringen in sociale cohesie en buurtinitiatieven onder druk komen te staan, wat kan leiden tot een toename van segregatie binnen de gemeente. Het is essentieel om te blijven investeren in kansarme buurten om de kloof tussen arm en rijk niet verder te laten groeien.

Als gemeenten in West-Brabant staan we gezamenlijk voor deze uitdagingen. De Regio West-Brabant (RWB), een samenwerkingsverband van zestien gemeenten, zet zich in voor een krachtige en innovatieve regio. Echter, de financiële druk bemoeilijkt het realiseren van onze gezamenlijke ambities en het bieden van essentiële diensten aan onze inwoners.

Roosendaal

Wethouder Van der Star, gemeente Roosendaal: "In Roosendaal werken we met volle overtuiging aan het Nationaal Programma Roosendaal (onderdeel Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid), omdat we zien dat onze kwetsbare wijken extra steun nodig hebben. We investeren in kansen voor onze inwoners, betere woningen en een veilige leefomgeving. Maar tegelijkertijd dwingt het financiële ravijn ons tot pijnlijke bezuinigingen op leefbaarheid, welzijn en preventie. Dat rijmt niet. Hoe kunnen we de problemen structureel aanpakken als we aan de ene kant investeren en aan de andere kant moeten inleveren?"

Bergen op Zoom

Wethouder Joost Pals, gemeente Bergen op Zoom: "Het ravijnjaar raakt alle gemeenten, maar vooral hun inwoners. Ook die van Bergen op Zoom. Want dit gaat niet om cijfers of methodieken maar om minder zorg voor kwetsbare kinderen. Dit gaat om het sluiten van de bieb en om minder hulp voor wie dat hard nodig heeft. Inwoners merken het in hun dagelijks leven – niet omdat gemeenten niet willen,

maar omdat ze simpelweg niet meer kunnen. Goed bestuur betekent ook zorgen voor een eerlijke bekostiging voor het uitvoeren van taken.”

Breda

Carla Kranenburg – van Eerd, wethouder financiën: “In Breda gaan we komend jaar weer voor een sluitende begroting. Makkelijk is dat niet. Wij voelen dat als een grote verantwoordelijkheid naar onze inwoners. Dát is betrouwbaar bestuur. En precies dat zou het Rijk zich mogen aantrekken. Het is nu tijd voor boter bij de vis. Want op beloftes alleen kun je geen begroting maken.”

Etten-Leur

Ger de Weert, wethouder Financiën, gemeente Etten-Leur: “Gemeenten vormen de basis van een sterke en leefbare samenleving. In Etten-Leur zetten we ons dagelijks in voor goede zorg, sterke wijken en kansen voor al onze inwoners. Maar met de dreigende financiële tekorten kunnen we deze rol steeds minder goed vervullen. Zonder een structurele oplossing dwingen de bezuinigingen ons tot keuzes die direct impact hebben op onze inwoners. Dat kunnen en mogen we niet laten gebeuren. Wij roepen het kabinet op om gemeenten de financiële stabiliteit te bieden die zij nodig hebben om hun werk goed te doen.”

Halderberge

Patrick Schouw, wethouder financiën gemeente Halderberge: “Ook in Halderberge zien we steeds meer landelijke taken op ons afkomen. Dat willen en kunnen we als gemeente goed oppakken, maar dan moeten we daar wel de financiële middelen voor hebben. Daarom roepen ook wij de Rijksoverheid op om structureel boter bij de vis te doen.”

Steenbergen

Wethouder Kees Gommeren, gemeente Steenbergen: “Gemeentes in West-Brabant worden geconfronteerd met grote opgaven zoals woningbouw, demografie, werkgelegenheid en bereikbaarheid. Willen we een leefbaar en toekomstbestendig perspectief bieden voor West-Brabant dan hebben we ook de hulp van het Rijk nodig. Met de Regio Deal West Brabants Welvaren hebben we een goede basis gelegd voor een intensieve samenwerking met het Rijk, maar een volgende stap is noodzakelijk om gezamenlijk te werken aan de opgaves waar we voor staan. Dat rijmt echter niet met de ombuigingen die we noodgedwongen moeten uitvoeren als gemeente”,

Drimmelen

Wethouder Harry Bakker, gemeente Drimmelen: “Ook in onze mooie blauwgroene gemeente komt een structurele terugval in middelen keihard aan! Zeker omdat we veel taken krijgen van de landelijke overheid zonder dat daar middelen tegenover staan. Dit gebeurt allemaal in een tijd die toch al veel onzekerheid met zich meebrengt voor onze inwoners. Dit raakt het vertrouwen in de overheid! Kom afspraken en toezeggingen na. Geef ons de noodzakelijke middelen zodat we kunnen investeren in onze mensen en de samenleving.”

Geertruidenberg

Wethouder De Jongh, gemeente Geertruidenberg: “Geertruidenberg wordt de komende 10 jaar zwaar op de proef gesteld met grote infrastructurele projecten op het gebied van mobiliteit en energietransitie en -voorziening. Denk aan de verbreding van de A27, de aanpak van knooppunt Hooipolder, de vervanging van de Bergse brug, de aanlanding van wind op zee Nederwiek 3, Powerport Moerdijk en de herontwikkeling van de Amercentrale. Onze zorg gaat hierbij mede uit naar het behoud van een goed ondernemersklimaat en werkgelegenheid op onze industrieterreinen. Ook moeten wij investeren in een (t)huis voor iedereen, in multifunctionele accommodaties en wijken van de toekomst, in preventie en zorg en in duurzaamheid en leefbaarheid. Het Rijk is het volledige overzicht over het alsmaar toenemende gemeentelijk takenpakket volledig kwijt en daar hebben onze inwoners, ondernemers verenigingen en instellingen iedere dag last van. Al die taken vragen om voldoende knaken en beleidsvrijheid, maar we dreigen te worden gereduceerd tot een uitvoeringskantoor zonder voldoende financiële armslag. Dat is een doodlopend spoor.”

Baarle-Nassau

Wethouder Hans van Tilborg: “Naast de korting op de uitkering uit het gemeentefonds, werd Baarle-Nassau extra getroffen door het stoppen van de enclave-uitkering. Essentiële middelen gezien de complexiteit waarbij rijksgrenzen kriskras door straten en gebouwen lopen en wet- en regelgeving

verschillen. Daarbovenop de tekorten voor de jeugdzorg. Het gevolg is dat er voor alle overige onderwerpen in het sociale domein, woningbouw, dorpsvernieuwing en leefomgeving gewoon onvoldoende middelen zijn. Ik verwacht dat volksvertegenwoordigers gemeenten financieel steunen om hun rol te spelen in het draaiend houden van Nederland en het weerbaar houden van onze bevolking.”

Jeugdzorg onder druk

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om zorgtaken uit te voeren, ook als daar onvoldoende middelen voor beschikbaar zijn. Hoewel de Hervormingsagenda Jeugd (2023) bedoeld is om jeugdzorg efficiënter en financieel houdbaar te maken, heeft de adviescommissie-Van Ark begin 2025 vastgesteld dat de besparingen niet haalbaar zijn. Het kabinet heeft aangegeven dit advies serieus te nemen, maar er is nog geen concreet financieel plan.

Mocht er uiterlijk 14 april geen voorstel liggen, dan heeft de VNG al aangekondigd om een juridische procedure te starten en trekken gemeenten zich terug uit het woon-en zorgakkoord.

Reserves zijn geen redding

Hoewel sommige gemeenten nog een positief resultaat op hun jaarrekening hebben, zijn deze middelen al gereserveerd voor onderhoud en investeringen. Bovendien kunnen incidentele overschotten niet ingezet worden voor structurele tekorten, zoals in de jeugdzorg. Geld dat bedoeld is voor de bouw van een nieuwe school kan niet zomaar gebruikt worden om structurele tekorten in de zorg te dekken. Dit betekent dat de gemeenten financieel steeds verder in het nauw komen.

Belastingen verhogen?

Gemeenten mogen niet zomaar belastingen en heffingen verhogen. Alleen de onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, parkeerbelasting en hondenbelasting bieden enige ruimte. Veel gemeenten verhogen de OZB al noodgedwongen, maar zelfs met deze extra inkomsten kunnen we de structurele tekorten niet dekken. De enige uitweg lijkt verdere verschraling van voorzieningen.

Wij roepen u op om de voorgenomen bezuinigingen te heroverwegen en te zorgen voor een stabiele en adequate financiering van gemeenten. Het is essentieel dat wij als lokale overheden de middelen behouden om onze taken naar behoren uit te voeren en te investeren in de toekomst van onze inwoners.

Met hoogachting,

De wethouders Financiën van de gemeenten in West-Brabant,

Evelien van der Star - Gemeente Roosendaal
Joost Pals - Gemeente Bergen op Zoom
Carla Kranenburg - van Eerd - Gemeente Breda
Ger de Weert - Gemeente Etten-Leur
Patrick Schouw - Gemeente Halderberge
Kees Gommeren - Gemeente Steenbergen
Harry Bakker - Gemeente Drimmelen
Jeffrey van Agtmaal - Gemeente Woensdrecht
Dees Melsen - Gemeente Oosterhout
Hans van Tilborg - Baarle-Nassau
Hein de Jongh - Gemeente Geertruidenberg
Eef Schoneveld - Gemeente Moerdijk
Ralph Bogers - Gemeente Zundert
Tonny Meulenstein - Gemeente Loon op Zand